

บันทึก

เรื่อง การเก็บภาษีการค้าจากผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ (กรณีการประกอบ
โรคศิลป์ของแพทย์และพยาบาล การประกอบวิชาชีพในวิชากฎหมาย
วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม
และการให้กู้เงินแก่สมาชิกของกลุ่มเกษตรกร)

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ สร.๐๒๐๓/๘๓๒๘ ลง
วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๙ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงการคลังได้
ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการเก็บภาษีการค้า
จากผู้ประกอบวิชาชีพอิสระว่า การประกอบโรคศิลป์ของแพทย์และพยาบาลเป็นการรับจ้างทำของ
อันจะต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากรหรือไม่ และต่อมากระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนมาก
ที่ กค.๐๑๐๐/๑๘๒ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๙ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นอีกว่า การประกอบวิชาชีพอิสระอื่น ๆ
นอกจากการประกอบโรคศิลป์ คือ วิชากฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี และประณีต
ศิลปกรรม กับการที่กลุ่มเกษตรกรซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรมาให้สมาชิกกู้ต่อโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าอัตราที่ต้องเสียให้แก่
ธนาคารฯ เล็กน้อย เพื่อนำส่วนที่แตกต่างกันมาเป็นค่าใช้จ่ายของกลุ่มเกษตรกร นั้น เป็นการค้าซึ่ง
จะต้องเสียภาษีการค้า หรือไม่

ตามปัญหาที่ขอให้พิจารณาทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปประเด็นที่ต้อง
พิจารณาได้เป็น ๒ ประการ คือ (๑) การประกอบวิชาชีพอิสระได้แก่การประกอบโรคศิลป์ วิชา
กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี และประณีตศิลปกรรม เป็นการรับจ้างทำของที่ต้อง
เสียภาษีการค้าตามประมวลรัษฎากรหรือไม่ และ (๒) การที่กลุ่มเกษตรกรซึ่งจัดตั้งขึ้นตาม
กฎหมายได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไปให้สมาชิกกู้ต่อโดยคิด
ดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าอัตราที่ต้องเสียให้แก่ธนาคารฯ เล็กน้อย เพื่อนำส่วนที่แตกต่างกันมา
เป็นค่าใช้จ่ายของกลุ่มเกษตรกรนั้น เป็นการค้าที่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากรหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้
พิจารณาปัญหาดังกล่าวพร้อมด้วยตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทน
กระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมสรรพากร) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า - กบช.) ผู้แทน
กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง - กว. และ กส.) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
(กรมการแพทย์และแพทยสภา) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (กรมศิลปากร) และผู้แทนสมาคม
ทนายความแห่งประเทศไทย แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. สำหรับการพิจารณาปัญหาแรกที่ว่า การประกอบวิชาชีพอิสระ เช่น การประกอบโรคศิลป์ วิชากฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี และประณีตศิลปกรรม เป็นการรับจ้างทำของที่ต้องเสียภาษีการค้ำตามประมวลรัษฎากรหรือไม่ นั้น ในการพิจารณาปัญหานี้อาจแยกพิจารณาออกได้เป็นสองนัย ถ้าพิจารณาตามนัยของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๘๗^๑ ก็ย่อมถือได้ว่า การประกอบวิชาชีพอิสระเป็นการรับจ้างทำของตามนัยของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าพิจารณาตามหลักกฎหมาย Eiusdem Generis ซึ่งมีความหมายว่า ในกรณีที่ถูกกฎหมายใช้ถ้อยคำธรรมดาตามหลังถ้อยคำเฉพาะ หากถ้อยคำเฉพาะได้ระบุถึงการแบ่งประเภท ชั้น หรือชนิดไว้ ถ้อยคำธรรมดาเหล่านั้นจะต้องมีความหมายจำกัดถึงสิ่งที่มีลักษณะทำนองเดียวกับประเภท ชั้นหรือชนิดตามที่ถ้อยคำเฉพาะระบุไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ในตัวของกฎหมายนั้นเองจะมีข้อความอย่างอื่นแสดงให้เห็นว่าต้องการให้ถ้อยคำธรรมดามีความหมายกว้างกว่านั้น ดังนั้น การที่บัญชีอัตราภาษีการค้ำแห่งประมวลรัษฎากร ได้แบ่งประเภทการค้ำ ๔. การรับจ้างทำของ^๒ ออกเป็น ชนิด ๑ และชนิด ๒ โดยในชนิด ๑ ได้ระบุการรับจ้างทำของชนิดต่างๆ ตั้งแต่ (ก) ถึง (จ) อันมีลักษณะเฉพาะ และใน (ฉ) ได้ระบุถึงการรับจ้างทำของอย่างอื่นอันมีลักษณะเป็นการทั่วไปไว้เช่นนี้ การตีความจึงย่อมต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ การรับจ้างทำของอย่างอื่นตาม (ฉ) นั้น ก็จะต้องมีความหมายว่าเป็นการรับจ้างทำของที่มีลักษณะเป็นการค้ำทำนองเดียวกันกับการรับจ้างทำของอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ใน (ก) ถึง (จ) ด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การประกอบวิชาชีพอิสระต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประกอบโรคศิลป์ก็ดี การประกอบวิชาชีพในวิชากฎหมายก็ดี วิชาวิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี หรือประณีตศิลปกรรมก็ดี หากได้มีลักษณะเป็นการค้ำทำนองเดียวกันกับการรับจ้างทำของระบุไว้ใน (ก) ถึง (จ) แต่อย่างใดไม่ ทั้งนี้ เพราะการประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวมาแล้วนั้นส่วนใหญ่ได้มีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับควบคุมในด้านจรรยาบรรณไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ แตกต่างจากอาชีพต่างๆ โดยทั่วไป นอกจากนั้นก็ไม่มีข้อความใดในประมวลรัษฎากรที่แสดงให้เห็นว่า คำว่า การรับจ้างทำของอย่างอื่น นี้ ประมวลรัษฎากรประสงค์จะให้มีความหมายกว้างเป็นพิเศษ แม้แต่การกำหนดอัตราภาษีสำหรับการรับจ้างทำของอย่างอื่นตาม (ฉ) ก็ได้กำหนดไว้เป็นอย่างเดียวกันกับการรับจ้างทำของตาม (ก) ถึง (จ) ดังนั้น จึงย่อมเป็นข้อสนับสนุนให้เห็นได้ชัดแจ้งว่าการประกอบวิชาชีพอิสระที่กล่าวมาแล้ว คือ การประกอบโรคศิลป์ การประกอบวิชาชีพในวิชา

^๑ มาตรา ๕๘๗ อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับจ้างตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น

^๒ การรับจ้างทำของ ชนิด ๑

(ก) การรับพิมพ์ เย็บสมุด เอกสาร หรือทำปก

(ข) การรับถ่าย ล้างอัดหรือขยายรูป การทำบล็อก การถ่าย ทำ หรือสร้างภาพยนตร์

(ค) การปลูกสร้างหรือการก่อสร้างทุกชนิด

(ง) การรับโฆษณาด้วยวิธีการทุกชนิด

(จ) การรับตัด ตัด แต่งผมหรือตกแต่งร่างกาย

(ฉ) การรับจ้างทำของอย่างอื่น

กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี และประณีตศิลปกรรม นั้น ไม่อยู่ในลักษณะของการรับจ้างทำของอย่างอื่นตามบัญชีอัตราภาษีการค้าท้ายประมวลรัษฎากร

๒. ถึงแม้ว่าจะตีความได้ว่า การประกอบวิชาชีพอิสระไม่เป็นการรับจ้างทำของอย่างอื่นตามบัญชีประมวลรัษฎากรได้บัญญัติไว้ก็ตาม แต่เพื่อความกระจ่างแจ้งในการวินิจฉัยปัญหานี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ยังมีความเห็นอีกด้วยว่า การรับจ้างทำของที่จะต้องเสียภาษีการค้าตามประมวลรัษฎากรนั้น จะต้องเป็นการรับจ้างทำของที่มีลักษณะเป็นการค้าตามที่ประมวลรัษฎากรได้บัญญัติไว้ด้วย ซึ่งเมื่อพิเคราะห์ความหมายของคำว่า การค้า^๓ และคำว่า มูลค่า^๔ ตามที่ประมวลรัษฎากรได้บัญญัติไว้ ตลอดจนประเภทการค้าตามที่ระบุไว้ในบัญชีประเภทการค้าแล้ว ย่อมทำให้เข้าใจได้ว่า การค้าที่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีการค้าตามประมวลรัษฎากรนั้น ต้องเป็นการค้าที่ผู้ประกอบการค้ามีอำนาจที่จะกำหนดราคาได้ตามที่ตนเห็นสมควร เว้นแต่จะถูกจำกัดอำนาจโดยกฎหมายป้องกันการค้ากำไรเกินควร และราคาที่กำหนดนั้นก็คือราคาที่ผู้ประกอบการค้าพิจารณาเห็นว่าพึงได้รับจากทรัพย์สินหรือจากบริการฉะนั้น อำนาจในการกำหนดราคาของผู้ประกอบการค้าจึงเป็นสาระสำคัญในการวินิจฉัยว่าผู้ประกอบการค้ารายใดต้องเสียภาษีการค้าหรือไม่ เหตุผลที่สนับสนุนสาระสำคัญดังกล่าวนี้จะเห็นได้จากบทบัญญัติของประมวลรัษฎากรที่แสดงความหมายของมูลค่าไว้ว่า ให้หมายความรวมถึงราคาตลาดของทรัพย์สินหรือของบริการหรือของประโยชน์ใด ๆ และสำหรับการค้าสินค้าบางประเภทให้หมายความถึงราคาตลาดขายส่งที่มีการขายให้แก่ผู้ขายปลีกหรือราคาตลาดที่ซื้อขายปลีกกันเป็นเงินสด ฉะนั้น การกำหนดราคาตลาดไว้เป็นเกณฑ์พิจารณาเก็บภาษีการค้าในลักษณะเช่นนี้ จึงแสดงให้เห็นว่าการค้าที่ประมวลรัษฎากรมุ่งหมายจะเก็บภาษีนั้นไม่รวมถึงการรับจ้างทำของประเภทการประกอบวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทนายความ ฯลฯ เพราะผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระเหล่านี้ไม่อยู่ในฐานะที่จะกำหนดค่าบริการได้ตามใจชอบเนื่องจากมีกฎหมายและ

^๓ การค้า หมายความว่า การประกอบธุรกิจ การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การเกษตร การผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการให้บริการใด ๆ เพื่อหาประโยชน์อันมีมูลค่า

^๔ มูลค่า หมายความว่า ราคาตลาดของทรัพย์สิน ของบริการ หรือของประโยชน์ใด ๆ และในกรณีที่ไม่มียาตลาด หมายความว่า ราคาอันผู้ประกอบการค้าพึงได้รับจากทรัพย์สินจากบริการหรือจากประโยชน์นั้น เว้นแต่

(๑) ในกรณีรถยนต์และรถจักรยานยนต์ มูลค่า หมายความว่า ราคาตลาดของสินค้าดังกล่าวที่ซื้อขายกันเป็นเงินสดอันผู้ขายปลีกได้ตั้งไว้โดยสุจริตและเปิดเผย

(๒) ในกรณีน้ำมันแร่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันเชื้อเพลิงหนัก น้ำมันหล่อลื่น น้ำมันเบรค ซีเมนต์ สุรา และสินค้าตามที่อธิบดีได้ประกาศระบุโดยอนุมัติรัฐมนตรี มูลค่าหมายความว่า ราคาตลาดขายส่งที่มีการขายให้แก่ผู้ขายปลีก

(๓) ในกรณีที่มีการทำหรือดัดแปลงหรือจัดให้ผู้อื่นทำหรือดัดแปลงสิ่งใด ๆ ให้เข้าลักษณะเป็นสินค้า และโดยบทบัญญัติแห่งหมวดนี้กำหนดให้ถือเอาการดังกล่าวเป็นการขายสินค้ามูลค่า หมายความว่า ราคาตลาดที่ซื้อขายปลีกกันเป็นเงินสดของสินค้านั้น

(๔) นอกจากในกรณีตาม (๑) ถึง (๓) ถ้าอธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีประกาศใช้เกณฑ์กำหนดราคาของสินค้า มูลค่า หมายความว่า ราคาตลาดของสินค้าตามเกณฑ์ที่อธิบดีประกาศ

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพควบคุมอยู่ อื่นๆ ถึงแม้ประมวลรัษฎากรจะบัญญัติต่อไปว่า ในกรณีที่ไม่มีราคาตลาด ให้หมายความถึงราคาอันผู้ประกอบการค้าพึงได้รับจากทรัพย์สิน จากบริการหรือจากประโยชน์นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ก็ยังเห็นว่าการให้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระไม่อาจคำนวณเป็นราคาตามนัยที่ประมวลรัษฎากรได้ให้ความหมายไว้ ดังจะเห็นได้ว่า การที่แพทย์รับทำการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยของคนไข้ นั้นเป็นเรื่องการปฏิบัติตามหน้าที่ทางศีลธรรมที่แพทย์จะพึงต้องเสียสละและอุทิศตนให้แก่คนไข้ การตรวจรักษาของแพทย์มิได้มุ่งประสงค์ในเรื่องสินจ้างเป็นสำคัญ และเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพในทางการแพทย์ว่า แพทย์จะเรียกร้อยหรือเจรจาตกลงเรื่องสินจ้างกับคนไข้ก่อนที่จะทำการรักษาก็ได้ ซึ่งผิดกับการรับจ้างทำของอย่างอื่นที่จะต้องพิจารณาทกลงสินจ้างกันก่อนเป็นต้น ดังนั้น การที่แพทย์ให้บริการตรวจรักษา จึงมิใช่เป็นการหาประโยชน์อันมีมูลค่าตามนัยแห่งประมวลรัษฎากร สรุปแล้วไม่อาจถือได้ว่าค่าบริการของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระมีราคาตลาดหรือเป็นราคาที่พึงได้รับจากบริการตามนัยที่ประมวลรัษฎากรได้บัญญัติไว้

๓. นอกจากเหตุผลที่ว่า การประกอบวิชาชีพอิสระไม่อยู่ในความหมายของคำว่า การรับจ้างทำของอย่างอื่น ตามที่ระบุไว้ในประมวลรัษฎากร โดยอาศัยหลักการตีความ Ejusdem Generis และไม่มีลักษณะเป็นการค้าดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ใคร่ขอเสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า การประกอบวิชาชีพใดที่มีกฎหมายและจรรยาบรรณควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพอยู่แล้ว เช่น แพทย์ หนายความ ฯลฯ ไม่สมควรที่รัฐบาลจะแสดงให้ปรากฏว่าการประกอบวิชาชีพนั้นมีลักษณะเป็นการค้าเพื่อประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีให้เป็นรายได้ของรัฐ เพราะรัฐบาลเองเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพแต่ละประเภท เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระแต่ละประเภทมีสถาบันของตนโดยเฉพาะสำหรับทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ ฉะนั้น ถ้ารัฐบาลมีความจำเป็นและประสงค์จะจัดเก็บภาษีการประกอบวิชาชีพใด ก็ควรจะระบุไว้ให้ชัดเจน ให้เหมาะสมแก่ลักษณะของวิชาชีพ เมื่อกฎหมายมิได้ระบุให้มีการเก็บภาษีการค้าแก่ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระแล้ว การที่จะตีความแต่เพียงว่าถ้ามีการให้บริการโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนอันมีมูลค่า ก็ถือว่าเป็นการค้า โดยไม่พินิจพิจารณาถึงลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระนอกจากจะไม่ชอบด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังเป็นการก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า การประกอบวิชาชีพทุกสาขามีลักษณะเป็นการค้าแสวงหากำไรทั้งนั้น ซึ่งเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีสถาบันสำหรับควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ จากเหตุผลดังได้กล่าวมาข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) จึงเห็นว่า การประกอบวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ หนายความ ฯลฯ ไม่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีการค้าตามประมวลรัษฎากร

๔. สำหรับปัญหาในประการที่สองนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) มีความเห็นว่า กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑^๔ นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ การที่

^๔ มาตรา ๑๑๘ ทวิ ในกรณีที่คณะบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งรวมกันดำเนินกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยังไม่อาจรวมกันจัดตั้ง

กลุ่มเกษตรกรนำเอาเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไปให้สมาชิกกู้ต่อโดยคิดดอกเบี้ยจากสมาชิกเพียงเพื่อจะนำไปชำระดอกเบี้ยแก่ธนาคารฯ กับเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรนั้น โดยหลักการตีความดังที่กล่าวข้างต้นมาแล้ว ย่อมไม่อาจถือได้ว่าการให้กู้เงินของกลุ่มเกษตรกรอยู่ในลักษณะของกิจการของผู้ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ ตามนัยประเภทการค้า ๑๒ ธนาคาร^๖ แห่งบัญชีอัตราภาษีการค้าท้ายประมวลรัษฎากร อันจะอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีการค้าตามประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาใคร่ขอเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยว่า หากรัฐบาลมีนโยบายจะจัดเก็บภาษีการประกอบวิชาชีพอิสระด้วยแล้ว ก็สมควรที่จะดำเนินการแก้ไขประมวลรัษฎากร โดยระบุการจัดเก็บให้ชัดเจน เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ภาษีเงินได้แห่งประมวลรัษฎากรต่อไป ทั้งนี้ จะจัดเก็บในรูปของภาษีการค้าหรือภาษีวิชาชีพ ก็สุดแล้วแต่จะพิจารณาเห็นสมควร

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๑๙

เป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จะจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้

^๖ ธนาคาร

การออมสินที่มีใช้ของรัฐบาล การธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกิจการของผู้ที่ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ เช่น ให้กู้ยืมเงิน ค้ำประกันแลกเปลี่ยนเงินตราออก ซื้อหรือขายตั๋วเงิน หรือรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่างๆ รวมทั้งกิจการโพงก๊วนหรือช่วยตัว